

hjärtat. Många äro de rytmer och strofer och stycken av strofer, som jag hört därnere i Beuron och som ännu klinga i mina öron. Och i synnerhet var det i påskmässan en sång — en sekvens¹ — — —. Jag minnes denna psalm sjungen med Beuron-munkarnas innerliga stäm-

mor. Det var en sång från hjärtat till hjärtat. Icke förgäves har den helige Benedikt i sitt kapitel om sången bjudit: Vår själ stämme överens med vår röst.» (Mens nostra concordet voci nostra)². (Slut.)

Knut Peters.

I anledning av handboksrevisionen.

Från handboksnämndens sekreterare, Docenten Gustaf Lindberg, har redaktionen haft glädjen mottaga följande meddelande:

På grund av senaste Kyrkomötets skrivelser n:r:is 35, 55 och 57 tillkallade statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet den 3 dec. 1925 fem sakkunnige att med beaktande av i Kyrkomötet framförda önskemål utarbeta »förslag till var samt reviderad kyrkohandbok».

Innebörden av de vid Kyrkomötet väckta motionerna rörande handboken är i korthet följande:

1) Rörande kapitel I. (Högmässan).

Om utsträckt alternativ användning av syndabekännelsen »Gud var mig nådig» och »Barmhärtige Gud» (motioner av Ekström samt av Herner och Holmquist).

Om införande omedelbart efter Kyrie av en ur den Heliga Skrift hämtad försäkran om syndaförlåtelsens nåd (Ekström).

Angående trosbekännelsen, dels att på reformationsdagen Luthers förklaringar till trons artiklar (Billing), dels att jämte psalm 17 jämväl psalm 22, 194: 4 eller 324: 5 skulle såsom trosbekännelse få användas (Herner och Holmquist).

Om framläggande för »nästkommmande Kyrkomöte» av fyra olika former av Allmän Kyrkobön, utarbetade efter de tempore-principen (den nuvarande, förkortad, för trefaldighetstiden) (Ekström).

Om införande i Allmänna Kyrkobönen av en bön om freden (Feuk och Holmquist) samt en förbön för Israel (Ekman).

Om ersättande av skriftermålet i förening med nattvardsgång vid högmässan genom en avlösningsformel efter syndabekännelsen samt en allokution omedelbart före prefationsresponsorierna (motioner av Edv. Rodhe, Rundgren och Widner samt Kjellberg).

Dessutom väcktes en motion av hr Boberg om utredning för åstadkommande av »rikare omväxling och vid behov förkortning av högmässogudstjänstens liturgiska del».

2) Rörande kapitel III. (Dopet).

Beträffande kap. III hemställdes i motionerna n:r:is 55 av E. Billing, 56 av Widner, 69 av Holmquist och Herner, samt 110 av Edv. Rodhe och Stadener om ändring av dopritualet i enlighet med till varje motion bifogad bilaga med utarbetat förslag.

¹ Victimæ paschali, se 1695 års svenska psalmbok n:r 164 eller Hymnarium för svenska kyrkan, del I, s. 261.

² Johannes Jørgensen, Beuron, s. 114 ff.

3) *Rörande kapitel V.* (Allmänt skriftermål).

Hrr Holmquist och Herner påyrkade i motion ändring av avlösningsformeln vid Allmänt Skriftermål, därhän att den i överensstämmelse med avlösningsformeln vid sjukas kommunion samt syndabekännelsen »Jag fattig, syndig människa» bleve individuellt personlig.

4) *Rörande kapitlen VIII—IX.*

(Brudvigsel och kyrkotagning).

Beträffande kapitlen 8—9 påyrkade hr Feuk i motion dels beträffande kyrkotagning bestämmelse om att sådan alltid skulle ske vid altaret, dels beträffande brudvigsel-formuläret, att skriftstället ur Matt. 9 antingen skulle utgå eller utbytas mot annat lämpligare.

5) *Rörande kap. X.* (Jordfästning).

Hrr Ekström och Billing yrkade i motion att en begravningsbön »präglad av innerlighet samt av medkänsla med de sörjande» måtte utarbetas i st. f. nuvarande alternativ 2 i handbokens X kapitel.

Som man ser är det inga revolterande ändringskrav som i Kyrkomötet framstälts. En vidare fullmakt ligger ju i Kyrkomötets begäran i enlighet med motion av Biskop Danell om en allmän varsam revision av handboken.

Ett önskemål, som länge stått på dagordningen, men som icke närmare berördes av Kyrkomötet är revision av kapitel II. Det vore oundersägligen en stor vinning, om de ordrika bönerna från förra seklets mitt kunde erhålla en knappare formulering och större pregnans. På få områden inom liturgien torde kravet på tidsenlighet starkare göra sig gällande än i fråga om bönespråket.

En av de viktigaste punkterna

vid denna revision av kapitel II är, såsom Professor Aulén i januari-numret av denna tidskrift påpekade, litanian. Ju mera allmänt densamma på senare tider begynts jungas, ju starkare hava bristerna i dess avfattning gjort sig kännbara. Det gäller här dels att söka återvinna den äldre formuleringens ryt-miska språk, dels att utmönstra en del olyriska partier och uttryck.

En annan punkt i vårt högmässoritual, som enligt min mening bör upptagas till diskussion är frågan om introitusantifonierna. Böra sådana utarbetas för flera högtidsdagar och till alternativt användande jämväl för kyrkoårets olika tider? I musikaliskt hänseende synes det mig lämpligt, att vid sidan av de serier av nutida kompositörer, Missalet innehåller, jämväl en serie med musik i anslutning till äldre svensk tradition utarbetades.

I sin ovan berörda uppsats i denna tidskrift uttalar Professor Aulén önskemålet att i handboken måtte införas anvisningar om otte- och aftonsångs utbytande mot matutiner och vesprar. Detta önskemål måste givetvis vid en revision beaktas.

Den närvarande tiden synes mig icke lyckligt vald för en allmän revision av Kyrkohandboken. Vi leva för närvarande, såsom Prof. Aulén i sin uppsats påpekade, i brytnings- och nydaningstider på snart sagt alla det kyrkliga livets områden. Sådana brytningstider äro icke i högre grad skickade att göra liturgiska formuleringar, och ett oupphörligt fingrande på de liturgiska formulären synes mig vara långt ifrån önskvärt. Kyrkomötet tror sig också i sin skrivelse n:r 35 kunna konstatera, »att man inom vår Kyrka för närvarande vill se liturgi-ens stabilitet bevarad». Säkerligen skulle en allmän revision hava

vunnit på att de liturgiska spörsmålen ännu en tid diskuterats. Men, å andra sidan hava vissa krav framträtt med sådan oavvislighet att något måste göras nu. Och man må hoppas, att den av Kyrkomötet

beslutade varsamma revisionen skall kunna hjälpa oss fram till tider med större stadga och större möjligheter till liturgiskt bestående arbete.

Gustaf Lindberg.

En högmässogudstjänst från musikalisk synpunkt.

(Ett inlägg och ett svar.)

Uti det mig tillsända numret av denna tidskrift för januari är infört bl. a. en artikel: »En högmässogudstjänst från musikalisk synpunkt», vari på ett för övrigt mycket instruktivt sätt informeras i skötandet av de musikaliska momenten vid gudstjänsten. Det är dock en passus i nämnda anförande, som jag icke kan gilla. Det gäller förhållandet mellan de stora momenten »Kyrie» och »Gloria» med sitt Laudamus. Artikelförfattaren säger: »Emellan Kyrie och Gloria inskjutes ofta, för övrigt felaktigt, en modulation. Problemet att ge prästen begynnelseackord till Gloria kan emellertid lösas på annat sätt, nämligen så, att man genom *transposition* av endera Kyrie eller Gloria bringar tonarterna i sådant förhållande till varandra, att modulation ej behöves och Gloria kan komma omedelbart efter Kyrie.»

Detta är ett märkligt uttalande av en så gammal, beprövad kyrkomusiker som Dir. S. Sjöberg.

Kyrie och Gloria stå i ett fullständigt kontrastförhållande till varandra. Kyrie är en *bön*, och denna bön avbrytes därigenom, att prästen uppmanar församlingen att »*tacka och lova Gud*». Här, om någonsin, är det på sin plats, att anbringa en liten förmedlande länk, på det att den stämning, som bönen genom Kyrie skänkt ej må elimineras bort genom det efterföljande. Där-

med har jag icke sagt att denna modulation skall vara lång. Den bör tvärtom omfatta endast några lugna ackord till prästens tonart. Att genom transposition på ett eller annat sätt jämka ihop dessa moment torde för övrigt i de flesta fall vara ett svårlöst problem, enär flera Kyrie gå i moll under det att alla Gloriamelodierna gå i dur, utom det gamla som under fastlagen svingar sig ner i moll.

För övrigt gillar jag fullständigt övriga uttalanden. Särskilt fäster jag mig vid S:s påpekande att Laudamus bör följa omedelbart på prästens Gloria utan modulation. Härvidlag kan man mycket väl genom transposition eller annan lämplig anordning mildra ut de ibland olika tonarterna mellan prästens Gloria och församlingens svar härpå. Om prästen t. ex. under fastlagstiden sjunger Gloria n:r 12 med slut på d-moll, så kan organisten leda församlingens »Allena Gud» i F-dur.

Om prästen vid ett annat tillfälle har n:r 18 i Ess-dur, så stöter det icke alls örat om »Allena Gud» omedelbart kommer i G-dur, allra minst om man mildrar ut de olika tonarterna genom att börja »Allena Gud» med ett *sextackord*.

En annan artikel, som jag med intresse har tagit del av är »Gudstjänstens enhetlighet», och i ett kommande nummer skall jag be